

รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑล*

A Model for Developing the Quality of Life in Elderly Residences in Metropolitan Areas

¹ลลิตา สิริพัชรนันท์, เพ็ญศรี ฉิรินัง, อุดมวิทย์ ไชยสกุลเกียรติ และ วรเดช จันทรศร

¹Lalita Siripatcharanan, Pensri Chirinang, Udomvit Chaisakulkiet
and Voradej Chandarasorn

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

College of Innovation Management,

Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: siripatcharanan@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์นโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย 2) ระบุสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑล 3) เสนอรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑล เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ผู้พัฒนาอสังหาริมทรัพย์ที่ดำเนินโครงการสำหรับผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุ 25 คน และทำการวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า 1) นโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นการดูแลชีวิตความเป็นอยู่ในภาพรวมเป็นสำคัญ โดยไม่ได้ระบุชัดเจนด้านที่อยู่อาศัย 2) สภาพปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย 7 ด้าน คือ ด้านนโยบายต่อผู้สูงอายุ ด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม ด้านสังคม ด้านครอบครัวและจิตใจ ด้านการสร้างองค์ความรู้ ด้านกระแสสังคมทางวัฒนธรรม และด้านความต้องการ คือ ด้านสุขภาพกายสุขภาพใจ ด้านความอบอุ่น ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่วนความต้องการของผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยนั้นมีอยู่ 4 ประเด็น ได้แก่ 1. ต้องการที่พักอาศัยที่มีความปลอดภัยและลดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุต่างๆ 2. ต้องการสภาพแวดล้อมและสาธารณูปโภคต่างๆ ที่มีความพร้อมและเพียงพอ 3. ต้องการพักอาศัยอยู่ร่วมกับบุตรหลานและคนในครอบครัวอย่างมีความสุข และ 4. ต้องการการมีทางเลือกในการพักอาศัยในอื่นๆ ได้ 3) รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑล ต้องส่งเสริมการพัฒนาบ้านให้ผู้สูงอายุที่ทำให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตร่วมกับครอบครัวได้ตามปกติ โดยมีฟังก์ชันของบ้านที่เอื้อต่อความปลอดภัยของผู้สูงอายุ ควบคู่กับสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ เช่น โรงพยาบาล ชมรมผู้สูงอายุ และให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลตนเองได้ ดังนั้น ภาครัฐควรต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาองค์ความรู้ มีมาตรการสนับสนุนผู้พัฒนาอสังหาริมทรัพย์ที่ดำเนินโครงการเพื่อผู้สูงอายุ และมีการกระตุ้นประชาชนให้เข้าพักอาศัย ซึ่งจะส่งผลต่อภาครัฐในการแก้ไขปัญหาทางสังคมควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจด้วย

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ; ที่พักอาศัย; เขตปริมณฑล

Abstract

The research article consisted of the following objectives: 1) to analyze government policies related to the development of the elderly's quality of life in terms of residence; 2) to identify problems and requirements of the elderly residences in metropolitan areas; and 3) to present a model for developing the quality of life in elderly residences in metropolitan areas. The study used a qualitative research method, with data collected through in-depth interviews with 25 persons, including a group of government policymakers concerned with the elderly, real estate developers who ran projects for the elderly, and the elderly themselves. The obtained data were analyzed for research results.

According to the findings of the study, government policies related to the improvement of the elderly's quality of life in terms of residence mostly focus on overall well-being without specifically identifying the elderly's residence. There are seven problems affecting the improvement of quality of life in elderly residences, which are as follows: 1) Policies for the elderly; 2) Economic promotion; 3) Appropriate facilities; 4) Social problems; 5) Family and mental health issues; 6) Knowledge building; and 7) Global social trends and culture comparison. As a result, a model for developing the quality of life in elderly residences in metropolitan areas must promote the development of residence that allows them to live in harmony with their families, in a place that is safe and has facilities like a hospital and an elderly club, and where they can take care of themselves. The government sectors should place a high priority on the importance of developing the body of knowledge, as well as take measures to support real estate developers who run projects for the elderly and to incentivize residents to stay, all of which will help the government address social problems and develop the economy.

Keywords: Quality of Life of the Elderly; Residence; Metropolitan Area

บทนำ

การที่ผู้สูงอายุต้องเผชิญกับความเสี่ยงในการดำเนินชีวิตจากความเสื่อมถอยของร่างกาย ทำให้ง่ายต่อการเกิดอุบัติเหตุที่เป็นสาเหตุของความพิการและเสียชีวิตในผู้สูงอายุ โดยข้อมูลจากกองป้องกัน การบาดเจ็บ/สำนักสื่อสารความเสี่ยง กรมควบคุมโรค ได้ให้ข้อมูลว่า ประเทศไทยมีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นจากสถิติ ในปี 2564 และมีจำนวนผู้สูงอายุสูงกว่า 12 ล้านคน ทำให้เป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงของวัยนี้ คือ การพลัดตก หกล้ม ในแต่ละปีจะพบอุบัติเหตุผู้สูงอายุหกล้มประมาณ 3 ล้านราย และบาดเจ็บต้องเข้ารักษาในโรงพยาบาล มากกว่า 60,000 รายต่อปี โดยมีผู้เสียชีวิตจากการหกล้มเฉลี่ยวันละ 4 ราย และยังเป็นเหตุให้ผู้สูงอายุ เกิดความพิการ ส่งผลกระทบต่อจิตใจ หวาดกลัวการหกล้ม และต้องพึ่งพาผู้อื่น ทำให้คุณภาพชีวิตลดลง ส่งผล ทำให้มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น กระทบต่อเศรษฐกิจของครอบครัวและสังคม (Bureau of Risk Communication and Health Behavior Development, Department of Disease Control, 2023)

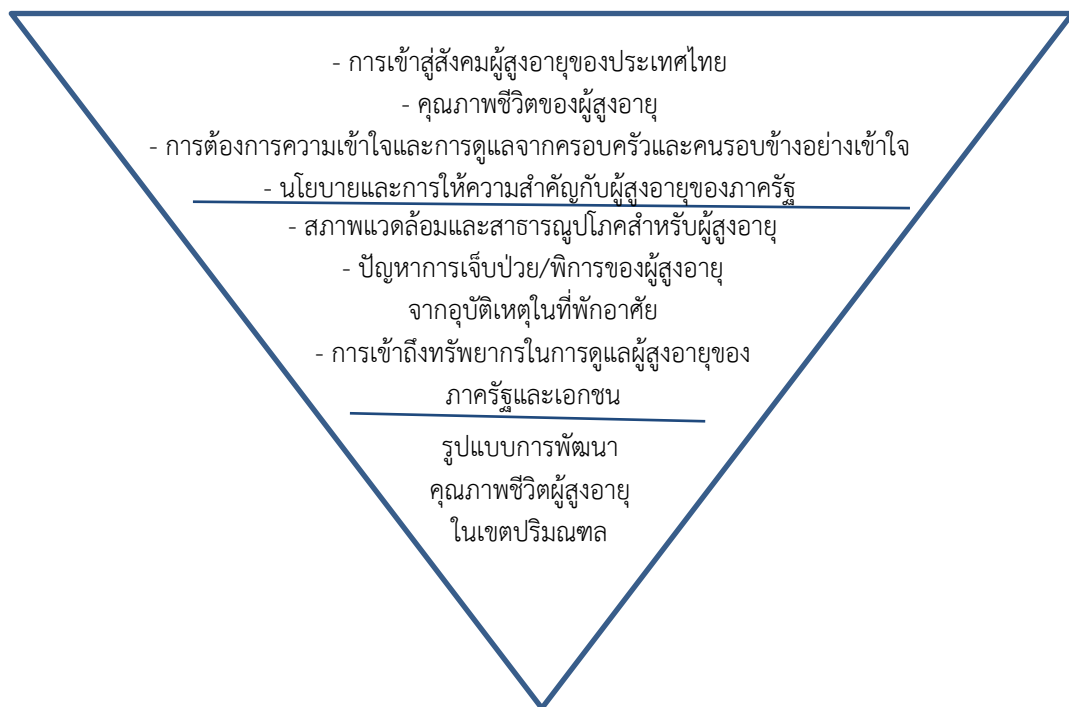
จากข้อมูลกรมกิจการผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุของประเทศไทย ณ. วันที่ 31 ธันวาคม 2565 มีประชากรผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 12,519,926 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 18.94 ของประชากรทั้งประเทศ

(The Bureau of Registration Administration, Department of Provincial Administration, 2023) จากรายงานการศึกษาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการพัฒนาประเทศไทย โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ร่วมกับ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ได้คาดการณ์ในปี พ.ศ. 2573 ประเทศไทยน่าจะมีประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 25.5 และในปี พ.ศ. 2583 น่าจะมีประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 31.4 (Department of Older Persons, 2021) แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุ ส่วนหนึ่งเกิดจากความก้าวหน้าทางการแพทย์ กระแสสุขภาพ และความรู้ในการดูแลสุขภาพกายและจิตใจของตนเองสามารถเข้าถึงได้ง่ายขึ้น ทำให้คนหลายคนมีอายุยืนยาวขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ผู้สูงอายุย่อมมีข้อจำกัดด้านสภาพร่างกายที่เสื่อมถอยตามช่วงเวลา ทำให้การดำเนินชีวิตต้องได้รับการใส่ใจเป็นพิเศษ เช่น การเข้าถึงการรักษาพยาบาล การดูแลสุขภาพร่างกายและจิตใจ หรือที่פקอาศัยของผู้สูงอายุล้วนต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ จะเห็นได้ว่าที่פקอาศัยและพื้นที่ใช้ชีวิตของผู้สูงอายุมีสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุจึงควรมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและออกแบบสำหรับรองรับการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม เช่น ราวจับบันได ราวจับในห้องน้ำ พื้นทางลาด เป็นต้น รวมไปถึงการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ การใส่ใจของคนรอบข้าง และพื้นที่ปลอดภัยต่อร่างกายและจิตใจสำหรับผู้สูงอายุ ก็เป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญ

การเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุจึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย โดยให้ความสำคัญตั้งแต่ต้นนโยบายของภาครัฐ ที่สนับสนุนให้เกิดการวางแผน การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะต่างๆ และดำเนินการอย่างเป็นระบบให้ครบทุกมิติ มีการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน องค์ประกอบ และปัจจัยต่างๆ ที่ครอบคลุมเกี่ยวกับผู้สูงอายุ และประชาชนทุกระดับ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของภาครัฐ เอกชน สถาบันทางสังคมอื่นๆ ร่วมกันให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ การแสดงความคิดเห็นและวางแผนร่วมกันเพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการด้านที่อยู่อาศัยให้กับผู้สูงอายุ (Foundation of Thai Gerontology Research and Development Institute, 2022) ควบคู่ไปกับการให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบด้านสังคมและเศรษฐกิจ เช่น สิทธิการเป็นพลเมือง สภาพเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ เพื่อการออกแบบแนวนโยบายสำหรับผู้สูงอายุในการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และมีเครือข่ายความร่วมมือของสังคมและชุมชน การสร้างนโยบายและแผนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย (Chula Unisearch, Chulalongkorn University, 2017)

การออกแบบแนวนโยบายสำหรับผู้สูงอายุจึงต้องให้ความสำคัญและมีการวางแผนและดำเนินการอย่างเป็นระบบให้ครบทุกมิติ มีการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน องค์ประกอบ และปัจจัยต่างๆ ที่ครอบคลุมเกี่ยวกับผู้สูงอายุ และประชาชนทุกระดับ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของภาครัฐ เอกชน สถาบันทางสังคมอื่นๆ ร่วมกันให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ การแสดงความคิดเห็นและวางแผนร่วมกันเพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการ การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุปัจจุบันการดำเนินการเกี่ยวกับผู้สูงอายุยังขาดการเชื่อมโยงการให้บริการจากภาครัฐภาคเอกชน สังคม ชุมชน และครอบครัวอย่างครบวงจรทำให้การดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมและที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุขาดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ และส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจากสถิติพบว่าในปัจจุบันมีครัวเรือนเกือบครึ่งที่มีผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในครัวเรือน แต่ในขณะเดียวกันก็พบว่าสัดส่วนผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียวและอยู่ลำพังกับผู้สูงอายุด้วยกันมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างชัดเจนแนวโน้มนี้ชี้ให้เห็นถึงความต้องการด้านบริการและการดูแลที่บ้านและในชุมชนที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้รวมถึงการสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ที่จะเอื้อให้ผู้สูงอายุที่ยังมีร่างกายแข็งแรงสามารถอยู่ได้ด้วยตัวเอง (Foundation of Thai Gerontology Research and Development Institute, 2022)

สิ่งต่างๆ เหล่านี้ ทำให้การออกแบบที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุนั้น ภาครัฐและภาคเอกชนต่างเริ่มให้ความสนใจและนำมาเป็นนโยบายหลักเพื่อผลิตและให้ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงอย่างเป็นรูปธรรมกันอย่างแพร่หลายการศึกษาปัญหาอย่างเป็นระบบ เช่น การเตรียมห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุซึ่งเป็นบริเวณที่พบว่าผู้สูงอายุหกล้มหรือเกิดอุบัติเหตุมากที่สุด หรือการเตรียมพัฒนาสินค้าและบริการในพื้นที่อื่นๆ ของที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ ภายใต้หลักการที่คำนึงถึงความปลอดภัยความสะดวกสบาย และการส่งเสริมสุขภาวะที่ดีในการอยู่อาศัยที่จะทำให้ผู้สูงอายุได้ใช้ชีวิตร่วมกับทุกคนในบ้านและสังคมอย่างมีความสุข รวมไปถึงการให้สามารถเข้าถึงการรักษาพยาบาลที่มีทีมแพทย์และพยาบาลมาเป็นผู้ดูแลอย่างใกล้ชิดและคิดค่าบริการอย่างเหมาะสมจะเห็นได้ว่ามีโครงการอสังหาริมทรัพย์สำหรับผู้สูงอายุที่เริ่มเห็นมากขึ้นในปัจจุบันทั้งแบบที่เป็นโครงการที่มีโมเดลธุรกิจเป็นการขายสิทธิในการเข้าอยู่อาศัยตลอดชีวิตไม่ได้เป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์และไม่สามารถขายสิทธิต่อให้ผู้อื่นหรือโครงการอสังหาริมทรัพย์เพื่อขายโดยเน้นให้ออกแบบให้บ้านมีลักษณะเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่อาศัยแต่ละหลังมีสัญญาณเตือนไปยังสถานพยาบาลหรือส่วนดูแลกลางเป็นต้น ซึ่งดำเนินการที่แตกต่างจากการเป็นสถานสงเคราะห์ของบ้านพักคนชราที่มีอยู่ในปัจจุบันเพื่อตอบสนองความต้องการในวัยเกษียณอายุ

Picture 1: Summary of the background and importance of the problem

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑล ผ่านการวิเคราะห์นโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย เพื่อนำไปสู่การรับรู้ปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย และพัฒนาไปสู่รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑลที่มีแนวโน้มในการขยายตัวของพื้นที่พักอาศัยที่มากขึ้น เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี ลดการพึ่งพิงภาครัฐทั้งด้านทรัพยากรและการใช้จ่ายงบประมาณ ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ซึ่งจะส่งผลต่อความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจของประชาชนและของประเทศชาติต่อไป รวมทั้งมีแผนการรองรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน เพื่อจะได้นำผลการศึกษาเป็นประโยชน์ในการวางแผนและหาแนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและของผู้สูงอายุ

ที่เหมาะสม รวมถึงรับทราบปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาวะที่ดีในทุกมิติสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดีเพื่อให้ผู้สูงอายุเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของประเทศ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์กับประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์นโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย
2. เพื่อระบุสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑล
3. เพื่อเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑล

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์นโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย โดยกำหนดประชากรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลหลักการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อวิเคราะห์นโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย ตลอดจนแนวทางการกำหนดและบริหารนโยบายภาครัฐหรือนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย โดยใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วยข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน 7 ท่าน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 1 คือ ผู้บริหารส่วนราชการส่วนภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑล ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดนครปฐม จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 2 ท่าน

ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 2 คือ ผู้บริหารส่วนราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายของท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑล ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดนครปฐม จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 5 ท่าน

กลุ่มที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลหลักการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อวิเคราะห์นโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย ตลอดจนแนวทางการกำหนดและบริหารนโยบายภาครัฐหรือนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย โดยใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วยนักวิชาการและผู้มีบทบาทการบริหารและจัดการที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่ ผู้บริหารโครงการบ้านพักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุของรัฐ ผู้บริหารโครงการบ้านพักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุของเอกชน ผู้บริหารบริษัทอสังหาริมทรัพย์ที่พัฒนาโครงการบ้านสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน 3 ท่าน

ขั้นตอนที่ 2 การระบุสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑล โดยกำหนดประชากรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลหลักการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อการระบุสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑล โดยใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 1 คือ นักสังคมสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑล จำนวน 2 ท่าน

ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 2 คือ ผู้นำชุมชนในเขตปริมณฑล ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดนครปฐม จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 5 ท่าน

กลุ่มที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลหลักการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อการระบุสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑล โดยใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์ในการพักอาศัยบ้านพักสำหรับผู้สูงอายุของรัฐ ผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์ในการพักอาศัยบ้านพักสำหรับผู้สูงอายุของเอกชน และผู้สูงอายุในเขตปริมณฑล จำนวน 3 ท่าน

ขั้นตอนที่ 3 เสนอรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑล

ผู้วิจัยนำเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มีผู้เชี่ยวชาญของหน่วยงานภาครัฐและนักวิชาการในการออกแบบรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย โดยจะมีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ภาครัฐส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นจำนวน 2 ท่าน ประกอบด้วย หัวหน้าส่วนราชการส่วนภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตจำนวน 1 ท่าน และผู้บริหารองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 ท่าน กลุ่มที่ 2 นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์และสังคมสงเคราะห์ที่มีความเชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน รวมจำนวน 5 ท่าน

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi Structural Interview) โดยเป็นแนวคำถามแบบปลายเปิด โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) หานนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย ประกอบด้วย 3 ประเด็น ได้แก่ การกำหนดนโยบายของรัฐ การจัดสรรทรัพยากรในการดูแลผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย และบริบทและวัฒนธรรมของสังคมไทยในการพักอาศัยของผู้สูงอายุ

ขั้นตอนที่ 5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบปฐมภูมิ ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑล (Documentary Study) เพื่อการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายภาครัฐหรือนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑล ทั้งทางด้านเอกสาร วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งวิทยานิพนธ์ และหาข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ต เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑล และแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi Structural Interview) เพื่อนำไปสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผ่านการตีความเพื่อให้ความหมายของข้อมูลไปสู่ข้อสรุปภายใต้หมวดหมู่ที่กำหนดไว้ในกรอบความคิด ภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลนำข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มกับกลุ่มตัวอย่าง และนำเสนอข้อมูลดังกล่าวมาจัดทำรายงานผลการวิจัยในเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายผลการวิจัยและวิเคราะห์นโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย สภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑลและนำเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑลทั้งหมด ตลอดจนข้อเสนอแนะและแนวคิดใหม่ๆ ที่ได้จากการวิจัย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อวิเคราะห์นโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย ผลการวิจัยพบว่า นโยบายภาครัฐในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยในประเทศไทย ไม่ได้สนับสนุนให้เกิดความเท่าเทียมกันสำหรับผู้สูงอายุ แต่กลับทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างผู้สูงอายุที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกับผู้มีรายได้น้อย ผู้สูงอายุบางส่วนต้องถูกทอดทิ้งให้อยู่เพียงลำพังหรืออยู่กับลูกหลานอายุน้อย เนื่องจากครอบครัวต้องเดินทางไปทำงานต่างถิ่น ภายในที่อยู่อาศัยที่ไม่เอื้อต่อการพักอาศัยของผู้สูงอายุ เนื่องจากนโยบายภาครัฐขาดงบประมาณในการให้การช่วยเหลือปรับปรุงเพิ่มเพิ่มคุณภาพของบ้านพักอาศัย โดยงบประมาณส่วนมากถูกใช้ไปในการดูแลผู้สูงอายุที่ไม่มีบ้านพักอาศัยหรือผู้สูงอายุที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้เป็นหลักเท่านั้น ถึงแม้ว่านโยบายภาครัฐมีความพยายามทำให้ประชาชนทุกครัวเรือนเป็นเจ้าของสิ่งปลูกสร้างเพื่อการอยู่อาศัยตามสมควรแก่อัตภาพหรือความสามารถในการผ่อนชำระ แต่ก็สามารถช่วยเหลือได้เพียงบางกลุ่มเท่านั้น และเป็นไปในลักษณะที่พอพักอาศัยได้ ไม่สามารถเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุได้อย่างเพียงพอ เพราะสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุ เช่น ทางลาดชัน แสงสว่างที่เหมาะสม พื้นที่ไม่ลื่น การใช้อุปกรณ์ที่มั่นคงแข็งแรงไม่ลื่นง่ายที่อาจเกิดอันตรายกับผู้สูงอายุ ต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นจากปกติ ทำให้หลายๆ ครอบครัวไม่สามารถจัดหาให้ผู้สูงอายุได้ ในขณะที่ภาครัฐก็ไม่มีนโยบายสนับสนุนในส่วนนี้ให้กับผู้สูงอายุ ทำให้ที่พักอาศัยของผู้สูงอายุยังคงต้องเผชิญกับความเสี่ยงในเรื่องของอุบัติเหตุและความปลอดภัยในการใช้ชีวิตประจำวันในที่พักอาศัยได้ นอกจากนี้ นโยบายภาครัฐมุ่งให้ความสำคัญแต่การพัฒนาสังคมเมืองในกรุงเทพมหานคร มีการลงทุนสาธารณูปโภคต่างๆ มากมาย แต่ในสังคมเมืองชนบทงบประมาณในการลงทุนสาธารณูปโภคหลักยังคงค่อนข้างน้อย สาธารณูปโภคเพื่อผู้สูงอายุจึงแทบไม่มีการให้ความสำคัญ ทำให้ประชาชนหลายครอบครัวต้องอพยพมาสู่แหล่งงานในกรุงเทพมหานคร ส่งผลให้เกิดปัญหาความแออัดด้านที่อยู่อาศัย โครงการอสังหาริมทรัพย์สำหรับผู้สูงอายุก็จะกระจุกตัวในเขตกรุงเทพมหานครหรือรอบๆ กรุงเทพมหานครเป็นหลักตามความต้องการด้านที่อยู่อาศัยเท่านั้น หากมีการขยายและพัฒนาความเจริญไปสู่เขตปริมณฑลและในเขตชนบทจะเกิดแหล่งงานขึ้น เศรษฐกิจกระจายตัว การพัฒนาความเจริญของพื้นที่ มีแหล่งจ้างงานในพื้นที่ชุมชนมากขึ้น หรือการพัฒนาโครงการบ้านพักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุมากขึ้น ผู้สูงอายุสามารถอยู่ใกล้ชิดกับครอบครัวมากขึ้น ประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้นก็จะสามารถแก้ปัญหาคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุได้ในระดับหนึ่ง

ที่ผ่านมาได้มีการจัดทำแผนแม่บท 20 ปี (2560-2579) เกี่ยวกับการจัดการด้านที่อยู่อาศัยตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ และมติคณะรัฐมนตรี โดยมีการเคหะแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักที่ขับเคลื่อนงานด้านการส่งเสริมที่อยู่อาศัยให้กับประชาชน มีข้อมูลทางสถิติในการทำให้มีผู้มีบ้านพักอาศัยเป็นของตนเองเพิ่มขึ้น แต่ก็ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าปัญหาด้านที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง มีพัฒนาการในการจัดการด้านที่อยู่อาศัยให้ประชาชนได้ดีขึ้น เนื่องจากนโยบายภาครัฐยังไม่ก่อให้เกิดการสร้างความร่วมมือที่ดีจากภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ที่จะทำให้การพัฒนาเจริญรุดหน้าเร็วขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ตามที่ภาครัฐดำเนินการด้านที่อยู่อาศัยเพียงลำพัง ดังนั้นหากภาครัฐเร่งเวนคืนที่ดินที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์หรือสร้างความร่วมมือกับที่ราชพัสดุ หรือที่ดินของกองทัพที่ปัจจุบันใช้ประโยชน์ยังไม่คุ้มค่า นำมาจัดสรรเป็นที่พักอาศัยในโครงการของภาครัฐ ปรับปรุงชุมชนแออัดในเขตปริมณฑลเป็นอาคารพักอาศัยที่มีคุณภาพ ภายใต้ภาครัฐควบคุมราคาก่อสร้าง ให้ภาคเอกชนที่มีอุดมการณ์ในการร่วมกันพัฒนาประเทศ หรือภาคเอกชนที่มีศักยภาพด้านสาธารณสุขเข้ามาเป็นเครือข่ายความร่วมมือในการก่อสร้างที่พักสำหรับครอบครัวที่มีผู้สูงอายุ หรือให้ผู้สูงอายุพักอาศัยอย่างมีความสุขมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และคุ้มครองความเสี่ยง

จากปัญหาสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา สำหรับการก่อสร้างที่พักอาศัยในราคาที่ไม่สูง โดยภาครัฐอาจทำสัญญาเช่าระยะยาวและนำมาบริหารจัดการคุณภาพชีวิตให้กับผู้สูงอายุในลักษณะกรรมสิทธิ์ยังเป็นของรัฐอยู่ เป็นต้น

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อระบุสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑล ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑล สามารถแบ่งเป็น 7 ด้าน ได้แก่ 1) ปัญหาด้านนโยบายต่อผู้สูงอายุที่ขาดการบูรณาการขับเคลื่อนงานผู้สูงอายุที่ชัดเจน 2) ปัญหาการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ 3) ปัญหาสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมและปลอดภัยในที่สาธารณะสำหรับผู้สูงอายุยังไม่เห็นเป็นรูปธรรม 4) ปัญหาทางด้านสังคม 5) ปัญหาด้านครอบครัวและจิตใจ 6) ปัญหาทางการสร้างองค์ความรู้ 7) ปัญหาด้านกระแสสังคมโลกและการเปรียบเทียบทางวัฒนธรรมความเปลี่ยนแปลงจากภาวะทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ในการกำหนดความต้องการของผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑล โดยสร้างการตื่นตัวและเห็นความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยอย่างจริงจัง ทางด้านร่างกาย การส่งเสริมด้านสภาพจิตใจในการได้อยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่ดี ดังนั้น การกำหนดนโยบายของรัฐในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑล จึงต้องมุ่งไปสู่หลักการที่ว่า “ผู้สูงอายุต้องสามารถที่จะพักอาศัยอยู่ในที่พักอาศัยของตนเองได้นานที่สุด ภายใต้การจัดการและสนับสนุนจากภาคเอกชนและหน่วยงานของรัฐ”

เนื่องจากผู้สูงอายุเป็นวัยที่ต้องการความเข้าใจจากครอบครัวและครอบครัวเป็นอย่างมาก ในขณะที่วัฒนธรรมในการเติบโตที่แตกต่างจากในอดีตทำให้ผู้สูงอายุและบุตรหลานขาดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ทำให้บางครอบครัวทิ้งให้ผู้สูงอายุต้องอยู่ลำพัง ซึ่งที่ผ่านมาสังคมมีการให้ความรู้และสร้างภูมิคุ้มกันให้ครอบครัวอบอุ่นที่น้อย ซึ่งความอบอุ่นของครอบครัวจะเป็นปัจจัยทำให้การพักอาศัยของผู้สูงอายุมีความสุข และมีความสุขดูแลสุขภาพร่างกาย ทำให้สามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างปลอดภัย นอกจากนี้ ปัญหาด้านเศรษฐกิจของครอบครัว ก็เป็นปัญหาที่ทำให้ผู้สูงอายุขาดทางเลือกที่ดีในการพักอยู่อาศัยที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุต้องพักอาศัยอยู่ตามสภาพเท่าที่ฐานะทางเศรษฐกิจเอื้ออำนวย ไม่สามารถพักอาศัยได้ตามที่ต้องการได้

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑล ผลการวิจัยพบว่า การเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑล ซึ่งรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย มีรายละเอียดสรุปดังนี้

3.1 ปรับปรุงที่พักอาศัยเดิม กรณีผู้สูงอายุที่ประสงค์พักอาศัยในที่ที่พำนักเดิม ต้องทำการสำรวจข้อมูลหากที่พักไม่พร้อมต้องปรับปรุง หากเป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่ยังช่วยเหลือตัวเองได้ รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อย ควรมีการกำหนดค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงที่พักเดิมที่พักอาศัย กำหนดค่าใช้จ่ายต่อเดือนตามอัตราค่าเช่าที่เหมาะสมและอยู่บนพื้นฐานความเป็นไปได้ มีการส่งเสริมจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้นสำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุ ใช้งบประมาณของรัฐส่วนหนึ่งและสร้างรายได้จากนำความรู้จากการอบรมมาสร้างมูลค่าเพื่อเป็นการสร้างอาชีพได้อีกทางหนึ่ง และหากผู้สูงอายุมีความประสงค์แยกออกไปอยู่เพื่อไม่ให้เป็นการภาระของครอบครัว ต้องมีกระบวนการพูดคุยและทำความเข้าใจ เพื่อสร้างความสุขร่วมกันของทั้งครอบครัว เพราะการมีที่พักอาศัยที่ดีจะนำไปสู่การมีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่ดีของผู้สูงอายุ ลดภาระเรื่องงบประมาณในการดูแลผู้สูงอายุ และทำให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตร่วมกับครอบครัวได้ตามปกติอย่างมีความสุขและมีความปลอดภัย ลดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุต่างๆ ในการพักอาศัยในที่พำนักที่มีคุณภาพ

3.2 การพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐ ต้องพิจารณาเวนคืนที่ดินหรือนำที่ราชพัสดุหรือที่ดินของกองทัพที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์มาพัฒนาโครงการเป็นที่พักอาศัยให้แก่ผู้สูงอายุ รัฐบาลควมราคาก่อสร้างให้ภาคเอกชน เพื่อนำมารองรับผู้สูงอายุในราคาที่ไม่สูง มีการทำบันทึกข้อตกลง (MOU) เชื่อมโยงกับโรงพยาบาลหรือสาธารณสุขในพื้นที่ และมีการแถลงข่าวผ่านสื่อมวลชน เพื่อสร้างเครดิตและภาพลักษณ์ในการช่วยเหลือสังคมให้เจ้าของธุรกิจได้เป็นอย่างดี และสร้างแรงขับเคลื่อนในการพัฒนาที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุที่มีความปลอดภัยและรองรับสังคมผู้สูงอายุ (Age Society) ของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี

3.3 การพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุของภาคเอกชน ภาครัฐต้องออกมาตรการสนับสนุนภาคเอกชนเข้ามาดำเนินการในราคาที่เหมาะสมเพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงได้ เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับผู้สูงอายุที่มีความพร้อมและมีกำลังในการจ่ายเงินด้านที่อยู่อาศัยที่เพิ่มเติมจากสวัสดิการของภาครัฐ มีการสนับสนุนผู้สูงอายุในสังคมไทยให้การยอมรับในการเข้าพักอาศัยในโครงการที่มีโมเดลธุรกิจเป็นการขายสิทธิในการเข้าอยู่อาศัยตลอดชีวิต หรือโครงการอสังหาริมทรัพย์เพื่อขายโดยเน้นให้ออกแบบให้บ้านมีลักษณะเฉพาะ ผ่านการเปลี่ยนแปลงความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติของสังคมผ่านการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง การให้ความสำคัญกับที่อยู่ของผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ โดยมีฟังก์ชันของบ้านที่เอื้อต่อความปลอดภัยของผู้สูงอายุ ควบคู่ไปกับการเชื่อมต่อกับมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ เช่น โรงพยาบาล ชมรมผู้สูงอายุ และให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลตนเองได้ท่ามกลางการที่บุตรหลานและครอบครัวต้องเดินทางออกไปดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพจะเป็นทางเลือกที่ดี โดยภาครัฐต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาองค์ความรู้ มีมาตรการสนับสนุนผู้พัฒนาอสังหาริมทรัพย์ที่ดำเนินโครงการเพื่อผู้สูงอายุ และมีมาตรการกระตุ้นให้ประชาชนให้ต้องการเข้าพักอาศัยมากขึ้น ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้นอีกด้วย

กล่าวคือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในรูปแบบต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพาติลลาและแกรนท์ (Padilla, and Grant, 1985) ในการพัฒนาองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตในการพัฒนาที่อยู่อาศัยเพื่อให้มีความสามารถในการทำดำเนินชีวิตประจำวันที่ดี การนำเสนอรูปแบบที่อยู่อาศัยเพื่อผู้สูงอายุอยู่ภายใต้แนวคิดการมีที่พักที่ดีจะนำมาซึ่งการมีความสุขทางด้านร่างกายและจิตใจ ให้ความสำคัญกับตนเอง ครอบครัว และสังคมที่เอื้อต่อความปลอดภัยของผู้สูงอายุ ควบคู่ไปกับการเชื่อมต่อกับมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ เช่น โรงพยาบาล ชมรมผู้สูงอายุ และให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลตนเองได้

องค์ความรู้ใหม่

การออกแบบที่อยู่อาศัย เพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุทั้งภาครัฐและเอกชน ปัจจุบันมีการพัฒนาโครงการที่พักอาศัยเพื่อผู้สูงอายุ ดังโมเดล LAN = การเชื่อมต่อกับอาศัยสำหรับผู้สูงอายุกับสิ่งอำนวยความสะดวก ดังนี้

Picture 2: The New Body of Knowledge

กล่าวคือ ออกแบบให้บ้านมีลักษณะเฉพาะเพื่อผู้สูงอายุ ภายใต้ลักษณะการพักอาศัยของผู้สูงอายุ ใน 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มที่พึ่งพาตนเองได้ (Independent Living) คือ เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่าง ปกติเหมือนกับคนทั่วไป อาจอยู่อาศัยกับครอบครัวหรืออยู่ลำพังก็ได้ มีสิทธิในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ได้ด้วยตนเอง หรือมีอำนาจตัดสินใจเหนือครอบครัวได้ 2) กลุ่มที่ต้องมีผู้ช่วยเหลือ (Assisted Living) คือ เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่มีปัญหาด้านสุขภาพตั้งแต่เล็กน้อยจนถึงการมีสุขภาพที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตประจำวัน และ 3) กลุ่มที่ต้องพักอาศัยในสถานพยาบาล (Nursing Home) คือ กลุ่มผู้สูงอายุที่อยู่ในระดับที่ต้องการในการดูแลเป็นพิเศษ รวมถึงการต้องการบริการทางการแพทย์ในการรักษา โดยการ ออกแบบที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุที่คำนึงถึงใน 3 มิติ ได้แก่ 1) มิติด้านเศรษฐกิจ 2) มิติด้านบริบททางสังคม และ 3) มิติด้านพื้นที่

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ด้านนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นการกำหนดเป็นข้อที่มุ่งดูแลชีวิตความเป็นอยู่ในภาพรวมเป็นสำคัญ โดยนโยบายของรัฐบาลไม่ได้ระบุชัดเจนเกี่ยวข้องไปเฉพาะด้านที่อยู่อาศัย มีเพียงแผนผู้สูงอายุแห่งชาติที่มีการ กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุที่มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัย โดยการกำหนดนโยบายของรัฐเกี่ยวกับผู้สูงอายุในปัจจุบันจะแบ่งเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับนโยบาย ระดับ หน่วยงาน ระดับจังหวัด และ ระดับพื้นที่ โดยเป็นการทำงานประสานความร่วมมือภายในระดับของตนเองและ ปฏิบัติตามคำสั่งในระดับที่อยู่สูง

แต่หากผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยที่มีคุณภาพจะลดการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางด้านร่างกาย การส่งเสริม ด้านสภาพจิตใจในการได้อยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่ดี และเสริมสร้างด้านความสัมพันธ์กับสังคม อย่างไรก็ตาม ภาครัฐจะมีการดำเนินโครงการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ เช่น ศูนย์ที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุแบบครบวงจร

ภายใต้ความร่วมมือระหว่างกระทรวงการคลังและโรงพยาบาล ในขณะที่สถานที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ในส่วนของภาคเอกชนก็ยังขาดการส่งเสริมสนับสนุนอย่างจริงจังจากภาครัฐ ทำให้ที่พักอาศัยสำหรับผู้สูง ในส่วนของภาคเอกชนจะเอื้อประโยชน์เฉพาะกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี ส่วนนโยบายการสนับสนุน เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงที่พักอาศัยเดิมของผู้สูงอายุยังไม่เห็นมีนโยบายที่ชัดเจน ปัญหาด้านนโยบาย ที่ยังขาดรายละเอียดและสนับสนุนการดำเนินการเกี่ยวกับผู้สูงอายุเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ขาดการส่งเสริมการนำเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับสภาพบริบท และวัฒนธรรมของสังคมไทยในการพักอาศัย การไม่มีนโยบายเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทรัพยากรด้านที่อยู่อาศัย แต่มุ่งไปเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่ขาดโอกาสเป็นส่วนมาก และไปในลักษณะการสงเคราะห์เป็นหลัก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jamsai (2021) ได้ศึกษาเรื่อง นโยบายเกี่ยวกับสวัสดิการของผู้สูงอายุในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า กฎหมายรัฐธรรมนูญได้บัญญัติ เกี่ยวกับสิทธิผู้สูงอายุให้ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ จึงได้ตราพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 กำหนดให้ บุคคลที่มีอายุเกิน 60 ปีขึ้นไปและมีสัญชาติไทยเป็นผู้สูงอายุและมีสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ พระราชบัญญัติดังกล่าวนับได้ว่าเป็นนโยบายสาธารณะในรูปแบบของกฎหมายที่เป็นรูปธรรมมีแนวทางทาง ปฏิบัติที่ชัดเจน นอกจากนี้ยังมีนโยบายด้านประชากรของรัฐบาลทางด้านผู้สูงอายุซึ่งได้มีการกำหนดออกมา เป็นแผนผู้สูงอายุระดับชาติ ระดับกระทรวง ระดับภูมิภาคกระทั่งถึงแผนผู้สูงอายุในระดับท้องถิ่นซึ่งมีเนื้อหา สารในการจัดสวัสดิการสังคมในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ การศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้ ความมั่นคงทางสังคม บริการสังคม และนันทนาการ ซึ่งระบบสวัสดิการดังกล่าว เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้ประชาชนในสังคมสามารถเข้าถึงการสงเคราะห์ในยามที่เดือดร้อน โดยเฉพาะ อย่างยิ่งปัจจุบันประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มรูปแบบ

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า สภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย ในเขตปริมณฑล โดยที่ผ่านมามีปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านนโยบายต่อผู้สูงอายุ ปัญหาการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ ปัญหาสิ่งอำนวยความสะดวก ที่เหมาะสม ปัญหาทางด้านสังคม ปัญหาด้านครอบครัวและจิตใจ ปัญหาทางด้านการสร้างองค์ความรู้ ปัญหา ด้านกระแสสังคมโลกและการเปรียบเทียบทางวัฒนธรรม แต่ประเด็นหลักๆ ของทุกปัญหา คือ ความเหลื่อมล้ำ ในการเข้าถึงทรัพยากรด้านที่อยู่อาศัย ทำให้เป็นอุปสรรคในการเข้าถึงที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ

ดังนั้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย โดยการกำหนดเป็นนโยบายภาครัฐ ต้องดำเนินการออกเป็นนโยบายสาธารณะที่มุ่งการเตรียมความพร้อมเพื่อผู้สูงอายุ รวมถึงการให้ความสำคัญ กับสาธารณูปโภคพื้นฐานสำหรับผู้สูงอายุเพื่อการคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ เช่น การนำ หลัก Universal Design มาประยุกต์ใช้ เพื่อผลักดันประเด็นที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ควบคู่ไปกับการใช้ เศรษฐกิจกระตุ้นและสนับสนุนการพัฒนาสังคมสูงอายุ พัฒนาสินค้าและบริการสำหรับผู้สูงอายุ เช่น อาหาร สุขภาพ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกผู้สูงอายุ การส่งเสริมที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุแบบครบวงจร รวมไปถึง การพัฒนากฎหมายกตัญญู ด้วยการปลูกฝังค่านิยม และผลักดันให้ลูกหลานได้กลับมาหาครอบครัวและ ผู้สูงอายุบ่อยๆ โดยการสร้างความตระหนักและการเพิ่มขีดความสามารถของครอบครัว ชุมชน ในการร่วมกัน ดูแลผู้สูงอายุในระยะยาวอย่างยั่งยืน และที่สำคัญ คือ การพัฒนาบุคลากรมีอาชีพด้านผู้สูงอายุที่สามารถ เข้าไปดูแลสุขภาพร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุอย่างมืออาชีพ และให้คำแนะนำปรับปรุงที่พักอาศัยสำหรับผู้ สูงอายุอย่างครบวงจร สอดคล้องกับงานวิจัย Pheansomboon, Chungsatiansup, and Sararum (2019) ได้ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาต้นแบบการปรับสภาพที่อยู่อาศัยเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ” พบว่า ด้านสภาพปัญหาการใช้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่เป้าหมาย พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีปัญหาการเข้าถึงพื้นที่ใช้สอย

ลำบากเพราะสภาพร่างกายไม่เอื้ออำนวยและลักษณะพื้นที่ไม่เหมาะสมกับสภาพร่างกาย ทำให้ผู้สูงอายุไม่สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ การดำเนินการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุทั้ง 3 กรณี พบการร่วมมือของท้องถิ่นมีความสำคัญและมีประสิทธิภาพมาก วัสดุที่นำมาใช้ และแนวความคิดการปรับปรุงที่กลมกลืนกับบริบทสังคม ต้นแบบที่ได้คือการหลีกเลี่ยงพื้นที่ต่างระดับ ระยะและขนาดพื้นที่เหมาะสมกับลักษณะทางกายภาพและการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ ความสะดวกและความปลอดภัย การจัดการพื้นที่ให้ใช้สอยได้เอนกประสงค์และสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับสังคม

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า รูปแบบที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ สามารถแบ่งเป็นที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุดำเนินงานโดยภาครัฐ และที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุดำเนินงานโดยภาคเอกชน โดยสามารถแบ่งเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ การพัฒนารูปแบบสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยที่มีความปลอดภัยต่อสุขภาพและทรัพย์สินของผู้สูงอายุภายใต้ฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน ภายใต้บริบทของสังคมที่แตกต่างกัน และภายใต้บริบททางกายภาพหรือสภาพพื้นที่ที่แตกต่างกัน ควรมีรูปแบบที่พักอาศัยที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ โดยการจัดตั้งหน่วยให้บริการช่วยเหลือใกล้ๆ ที่พักอาศัยเดิมของผู้สูงอายุ มีที่พักขนาดใหญ่หรือมีจำนวนห้องพักไม่มากให้ผู้สูงอายุพักอาศัยเมื่อจำเป็น หรือต้องพักพื้นระยะสั้นๆ ภายหลังออกจากโรงพยาบาล เป็นต้น

ในขณะที่ภายใต้บริบททางกายภาพหรือสภาพพื้นที่แตกต่างกันที่ดำเนินงานโดยภาครัฐ ควรมีรูปแบบที่พักอาศัยในลักษณะผสมผสานไปตามแต่ละพื้นที่ เช่น ความเป็นเมืองสูงอาจออกแบบในลักษณะที่อยู่อาศัยในลักษณะเดิมของผู้สูงอายุ หรือสร้างในลักษณะอพาร์ทเมนต์หรือคอนโดมิเนียม แต่มีการออกแบบที่เชื่อมโยงกับสาธารณูปโภคพื้นฐานของผู้สูงอายุ เน้นการใช้ทรัพยากรของภาครัฐในการเข้ามาดูแล เช่น อาสาสมัครสาธารณสุข ตำรวจในพื้นที่เข้าดูแล ส่วนพื้นที่ที่ยังมีความเป็นชนบทอาจพัฒนาโครงการที่พักขนาดใหญ่ที่มีการแบ่งโซนที่พักตามความสามารถในการช่วยเหลือตัวเอง เช่น โซนผู้สูงอายุที่ยังแข็งแรง ไปจนถึงโซนผู้สูงอายุที่ป่วยและต้องการความช่วยเหลือตลอดเวลา เพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการเนื่องจากสามารถจัดหาพื้นที่ขนาดใหญ่ได้ง่าย รวมถึงมีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ดีสามารถดึงดูดผู้สูงอายุเข้ามาพักอาศัยได้ง่าย ภายใต้การดำเนินการของรัฐที่บริหารจัดการพื้นที่ในการเพิ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุมาอยู่ในโครงการเพื่อความสะดวกสบายของผู้สูงอายุ สอดคล้องกับงานวิจัย Chamnirachakit (2019) ได้ศึกษาเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพูด อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี” พบว่า ระดับความต้องการพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายชื่อความต้องการผู้สูงอายุเรียงตามลำดับสูงต่ำ พบว่า ผู้สูงอายุต้องการคนช่วยดูแลในยามเจ็บไข้ได้ป่วย ผู้สูงอายุต้องการได้รับการให้กำลังใจ ผู้สูงอายุต้องการคนที่รับฟังปัญหาและความต้องการต่างๆ ของเขาและผู้สูงอายุต้องการได้รับการยอมรับและความเห็นอกเห็นใจจากสมาชิกของครอบครัวและจากเพื่อนบ้าน ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับความเห็นของผู้สูงอายุ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดำเนินการโดยองค์การบริหารส่วนตำบลบางพูด อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี พบว่าผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ประการสุดท้ายและสำคัญมาก คือ รัฐบาลควรจัดสรรเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุทุกคนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลเป็นนโยบายที่ดียิ่งมากที่สุด

สรุป

จากผลการศึกษาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุดำเนินงานโดยภาคเอกชนที่อยู่ภายใต้ฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน ควรมีลักษณะสร้างเป็นที่พักอาศัยแบบมีการบริการดูแลตลอด 24 ชั่วโมง เนื่องจากภาคเอกชนจะมีความคล่องตัวในการดำเนินการด้านทรัพยากรบุคคล และค่าใช้จ่ายมากกว่าภาครัฐ แต่อาจต้องควบคุมเรื่องค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นไม่ให้สูงจนเกินไปในกลุ่มผู้สูงอายุที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่สูง มีบริการที่สามารถ

เรียกผู้ดูแลได้ตลอดเวลา มีบริการอาหาร การดูแลเรื่องสุขภาพ หรือผู้สูงอายุที่ต้องการในการดูแลจากแพทย์ หรือพยาบาลแต่ยังสามารถช่วยเหลือตนเองได้ รวมถึงการต้องการบริการทางการแพทย์ในการรักษา หรือมีบริการรับส่งการเดินทางไปพบแพทย์ตามนัด โดยมีการพัฒนาพื้นที่ส่วนกลางให้ผู้สูงอายุได้ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันกับผู้สูงอายุท่านอื่นๆ โดยอาจอยู่ในรูปแบบโครงการที่มีโมเดลธุรกิจเป็นการขายสิทธิในการเข้าอยู่อาศัย ตลอดชีวิตหรือขายสิทธิขาด เป็นต้น ส่วนที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุดำเนินงานโดยภาคเอกชนที่อยู่ภายใต้ บริบทของสังคมที่แตกต่างกัน ควรมีรูปแบบที่พักอาศัยที่เน้นเรื่องความปลอดภัยในการอยู่อาศัย ตามลักษณะ ของผู้สูงอายุในแต่ละกลุ่มโดยเฉพาะ เช่น กลุ่มโรคความจำเสื่อม กลุ่มที่ต้องควบคุมอาหาร กลุ่มที่ต้องได้รับการบริการทางการแพทย์เป็นพิเศษ กลุ่มที่ต้องทำกายภาพ เป็นต้น โดยที่พักจะมีพยาบาลและแพทย์ ประจำการอยู่ตลอดเวลา เพื่อสามารถให้ความช่วยเหลือในการดำเนินชีวิตประจำวันเป็นพิเศษ ในขณะที่ ภายใต้อาคารหรือสภาพพื้นที่ที่แตกต่างกันที่ดำเนินงานโดยภาคเอกชน ควรมีรูปแบบโครงการบ้าน เพื่อที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุพักอาศัยกับครอบครัว ที่มีการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ แบบครบวงจร โดยมีขนาดโครงการแตกต่างกันไปตามความพร้อมของเจ้าของบริษัทอสังหาริมทรัพย์ และ ตามความเหมาะสมในแต่ละชุมชน โดยรูปแบบนี้มีความเหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุที่ยังดูแลตัวเองได้อยู่ แต่มี บริการจ้างผู้ช่วยมาช่วยงานต่างๆ ตามความต้องการของผู้สูงอายุแต่ละคน มีบริการช่วยเหลือและดูแลผู้สูงอายุ ในการปรับเปลี่ยนบ้านให้เหมาะกับการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุ ในลักษณะได้อยู่บ้านของตนเอง อยู่ในพื้นที่ ที่ตนเองตัดสินใจ ซึ่งอาจอยู่ไม่ไกลจากสังคมเดิม และมีค่าใช้จ่ายไม่สูงมากนัก บ้านแต่ละหลังจะมีสัญญาเช่า เดือนไปยังสถานพยาบาลในโครงการ มีส่วนดูแลกลาง ทำให้มีข้อดีที่จะช่วยลบภาพลักษณ์การเป็นสถาน สงเคราะห์ของบ้านพักคนชรา ให้เป็นการลงทุนเพื่อซื้อบริการที่จำเป็นและสามารถดำเนินชีวิตในรูปแบบ ที่ตนเองเลือกได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า จะช่วยทำให้ผู้เกี่ยวข้องทราบนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการดูแลคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุพัฒนาให้เป็นไปตามแนวทางตามยุทธศาสตร์การดูแลผู้สูงอายุของรัฐบาล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย ทั้งแบบ พักอาศัยอยู่ที่บ้านตนเอง การพักอาศัยในโครงการบ้านพักสำหรับผู้สูงอายุของรัฐและของเอกชน เพื่อให้ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการดูแลคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุนำไปปรับปรุงและแก้ไขปัญหให้ตรงกับ ความต้องการของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง รวมถึงบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์สามารถนำไปใช้ออกแบบให้บ้าน มีลักษณะเฉพาะเพื่อผู้สูงอายุ เป็นแนวทางในการพัฒนาโครงการทางธุรกิจเพื่อตอบสนองผู้บริโภคโดยเฉพาะ กลุ่มผู้สูงอายุ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า รูปแบบในการพัฒนาโครงการเพื่อตอบสนองผู้บริโภค โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุ และ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมทำให้ครอบครัวมีขนาดเล็กลงไปจากเดิม ผู้สูงอายุต้องอยู่อาศัย โดยลำพังที่มากขึ้น เนื่องจากบุตรหลานต้องเดินทางไปทำงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจต่างจากพื้นที่พักอาศัย มากขึ้น ซึ่งแนวทางแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ เพื่อทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาวะที่ดีในทุกมิติ มีคุณภาพชีวิตที่ดี ควรเน้นให้ออกแบบให้บ้านมีลักษณะเฉพาะเพื่อผู้สูงอายุทั้งของภาครัฐและเอกชน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยในเขตปริมณฑลที่สามารถนำไปใช้ได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม
- 2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ
- 2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย ทั้งแบบพักอาศัยอยู่ที่บ้านตนเอง การพักอาศัยในโครงการบ้านพักสำหรับผู้สูงอายุของรัฐและของเอกชน
- 2.4 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย

References

- Bureau of Risk Communication and Health Behavior Development, Department of Disease Control. (2023). *Population Statistical Data Structure by Age*. Retrieved November 9, 2022, from http://stat.bora.dopa.go.th/new_stat/webPage/statByAge.php
- Chamnirachakit, Th. (2019). Model for the Development of the Life Quality of the Elderly Living in Bang Phut Subdistrict District Administrative Organization, Muang District, Pathum Thani Province. *The Journal of Development Administration Research*, 9(3), 185-192.
- Department of Older Persons. (2021). *Measures to Drive the National Agenda about Aging Society*. Bangkok: Ministry of Social Development and Human Security.
- Foundation of Thai Gerontology Research and Development Institute. (2022). *Academic Proposals for Development work Skills (Re-skill and Up-skill) to Create Income Security for the Elderly*. Retrieved November 22, 2022, from <https://thaitgri.org/>
- Jamsai, Th. (2021). Policy on Elderly Welfare in Thailand. *Journal of MCU Social Development*, 6(3), 1-16.
- Phansomboon, Ph., Chungsatiansup, K., & Sararum, Th. (2019). Development of Housing Modification Model for Promotion of the Elderly Life Quality. *Journal of Graduate Studies Review*, 14(3), 149-157.